

Životopis

Prof. RNDr. Andrej Pázman, DrSc., významný slovenský matematický štatistik a odborník na plánovanie experimentov, sa narodil 6. decembra 1938 v Prahe v Českej republike. Pochádzal z intelektuálnej rodiny; jeho otec prof. Ing. Július Pázman pôsobil ako riaditeľ devízového oddelenia Slovenskej národnej banky v Bratislave a zúčastnil sa ako zástupca vedúceho česko-slovenskej delegácie na zakladajúcej schôdzi Medzinárodného menového fondu v roku 1946. Bol významným ekonómom a bývalým rektorom Vysokej školy obchodnej (dnes Ekonomická univerzita v Bratislave). Jeho matka Renée, rodená Pruneyras, bola francúzska klaviristka, čo vysvetľuje jeho výbornú znalosť francúzštiny. Spolu s manželkou, učiteľkou matematiky, vychovali dve deti, ktoré vyštudovali matematiku, resp. informatiku.

Od školských čias sa zaujímal o fyziku a matematiku, hral intenzívne šach do 15 rokov, konštruoval ďalekohľady a fotografoval. Športovať začal rekreačne až vo vyššom veku kvôli zdravotným obmedzeniam z detstva. Po maturite v roku 1956 na Gymnázium Grösslingová 18, Bratislava (známej „Gamči“) začal Andrej Pázman študovať matematiku a fyziku na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ktoré ukončil v roku 1961 s titulom promovány fyzik. Diplomovú prácu mal z experimentálnej fyziky, v rámci ktorej zostavil hmotnostný spektrograf typu Omegatrón. Patril do mimoriadne silného ročníka, medzi jeho spolužiakov patrili viacerí významní slovenskí fyzici a matematici.

V rokoch 1961 až 1964 absolvoval vedeckú ašpirantúru v Laboratóriu pre výskum a vývoj meracích a fyzikálnych prístrojov SAV (dnes Ústav merania SAV). Jeho školiteľmi boli RNDr. Ing. J. Bolf, CSc., z ÚM SAV a prof. RNDr. J. Nedoma, CSc., z ÚTIA ČSAV v Prahe. V roku 1964 získal titul CSc. (ekvivalent PhD.) v odbore teória merania. Už v tomto období sa preorientoval pod vplyvom pražského pracoviska z fyzika na odborníka na pravdepodobnosť a matematickú štatistiku.

V rokoch 1966 až 1969 pôsobil ako vedecký pracovník v Spojenom ústave jadrových výskumov v Dubne v ZSSR, kde v spolupráci s Gennadyom Alexeevichom Ososkovom (neskorším profesorom) pokračoval v oblasti matematickej štatistiky a začal sa zaoberať plánovaním experimentov. V tejto oblasti nadviazal spoluprácu s V. V. Fedorovom, neskôr významným odborníkom. Po návrate na Ústav teórie merania SAV (dnes Ústav merania SAV) významne prispel k rozvoju Oddelenia matematicko-štatistických metód a v 70-tych rokoch spoluzaložil medzinárodnú konferenciu PROBASTAT, ktorá dodnes patrí k najvýznamnejším štatistickým konferenciám na Slovensku.

V roku 1980 obhájil titul doktora vied (DrSc.) v odbore technické vedy na tému "*Matematické metódy navrhovania optimálnych experimentov (regresný a funkcionálny model)*". Od roku 1981 do roku 1991 pôsobil ako vedúci vedecký pracovník Matematického ústavu SAV a od roku 1991 ako docent a následne od roku 1992 ako profesor na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave, kde sa stal v roku 2016 emeritným profesorom.

Počas svojej kariéry absolvoval viaceré zahraničné študijné a pracovné pobyty na významných univerzitách vo Francúzsku, Rakúsku, Nemecku a Veľkej Británii, kde bol hosťujúcim profesorom, prednášateľom či vedeckým spolupracovníkom. Bol členom viacerých významných medzinárodných vedeckých spoločností, napríklad Kráľovskej štatistickej spoločnosti vo Veľkej Británii (od roku 1991), Medzinárodného štatistického inštitútu v Holandsku (2005 – 2016) a Učenej spoločnosti Slovenska (od roku 2004).

Andrej Pázman významne prispel do oblasti teórie a výpočtov optimálneho návrhu experimentu, diferenciálno-geometrických metód v teórii nelineárnych štatistických modelov, ako aj k rozvoju pravdepodobnosti a matematickej štatistiky. Je autorom troch monografií vydaných vo významných svetových vydavateľstvách, ako sú Reidel, Kluwer, či Springer, ako aj ďalších piatich slovenských učebníc. Publikoval približne 100 odborných vedeckých článkov, na ktoré existuje veľké množstvo citácií, vrátane vysokej citovanosti jeho medzinárodne uznávaných monografií.

Významným vedeckým prínosom prof. Pázmana sú originálne metódy v oblasti nelineárnej štatistiky a optimalizácie experimentálnych plánov, ktoré našli aplikácie v mnohých vedeckých a technických oblastiach vrátane stavebníctva (optimalizácia meraní na moste cez Dunaj v Bratislave).

Prof. Pázman sa tiež intenzívne venoval pedagogickej činnosti na SAV a na FMFI UK, kde vychoval jedenásť doktorandov a ďalším dvom pôsobil ako pomocný školiťel. Mnohí z jeho bývalých doktorandov dnes pôsobia na významných domácich i zahraničných vedeckých pracoviskách.

Za svoju vedeckú a pedagogickú prácu získal množstvo významných ocenení. Patrí medzi ne Zlatá medaila SAV (2014), Zlatá medaila Univerzity Komenského (2013), Zlatá medaila FMFI UK (2003), Zlatá a Strieborná medaila J. Hronca SAV (1998, 1978), Cena za vedy a techniku ministra školstva SR (2014), Cena Wirtschaftsuniversität Wien za najlepší článok (2004), Cena SLF (1994), Cena SAV za popularizáciu vedy (1982), Pamätná medaila MFF Karlovej univerzity (2008) a pamätné medaily k výročiam založenia UK (2009, 2019).

Prof. RNDr. Andrej Pázman, DrSc., patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej matematickej štatistiky a jeho dielo významne ovplyvnilo vývoj a aplikácie štatistických metód nielen na Slovensku, ale aj v medzinárodnom kontexte.

Zdroj: Dvurečenskij, A.: *Prof. RNDr. Andrej Pázman, DrSc. Osemdesiatnik?*, *Obzory matematiky, fyziky a informatiky* č.2/2019 ročník 48, str. 31-34.

Vedecký a kvalifikačný rast

- 1961 vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa (promovaný fyzik), odbor a program: matematika a fyzika, *Experimentálna fyzika*, Prírodovedecká fakulta (PrF) Univerzity Komenského v Bratislave
- 1964 vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa, odbor: Teória merania, Ústav teórie merania SAV (dnes Ústav merania SAV – ÚM SAV),
- 1969 RNDr. vo fyzike na PrF UK v Bratislave,
- 1980 DrSc., odbor: Technické vedy, názov predkladanej písomnej práce: "*Matematické metódy navrhovania optimálnych experimentov (regresný a funkcionálny model)*", SAV,
- 1991 habilitačné konanie, odbor: Pravdepodobnosť a matematická štatistika, MFF UK v Bratislave (teraz FMFI UK),
- 1992 inauguračné konanie, odbor: Pravdepodobnosť a matematická štatistika, MFF UK v Bratislave (teraz FMFI UK), názov inauguračnej prednášky *Nelineárne štatistické modely*.

Pôsobenie

- 1964 – 1969 vedecký pracovník – Ústav teórie merania Slovenskej akadémie vied (dnes ÚM SAV) Bratislava,
- 1969 – 1981 samostatný vedecký pracovník – Ústav teórie merania Slovenskej akadémie vied (od roku 1976 do 1990 Ústav merania a meracej techniky SAV, dnes ÚM SAV) Bratislava,
- 1981 – 1991 vedúci vedecký pracovník – Matematický ústav SAV Bratislava (MÚ SAV),
- 1991 – 1992 docent – Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského (FMFI UK), Bratislava,
- 1992 – 2016 profesor – Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského (FMFI UK), Bratislava,
- 2016 – doteraz emeritný profesor UK

Výskumné zameranie

Teória a výpočet optimálneho experimentálneho plánu, diferenciálno-geometrické metódy v teórii nelineárnych štatistických modelov, rôzne problémy pravdepodobnosti a matematickej štatistiky.

Členstvo vo vedeckých radách, v orgánoch SAV a iných ustanovizni:

1991 – 2023	Kráľovská štatistická spoločnosť, Spojené kráľovstvo,
2005 – 2016	Medzinárodný štatistický inštitút, Holandsko,
1990 – 2015	Stály člen vedeckého výboru pravidelnej konferencie Model Oriented Design and Analysis (mODa - striedavo každé 3 roky konajúcej v celej Európe (http://www.iam.fmph.uniba.sk/moda12/?action=7),
od roku 1974	Vedúci niekoľkých medzinárodných konferencií PROBASTAT konaných na Slovensku, do roku 1990 to bola česko-slovenská konferencia.
1985 – 1990	Delegát Slovenska vo Vedeckej rade Medzinárodného matematického centra S. Banacha vo Varšave.
1990 – 1991	Predseda Vedeckej rady MÚ SAV.
1992 – 1998	Vedúci Katedry teórie pravdepodobnosti a matematickej štatistiky na FMFI UK.
1992 – 1996	Predseda Slovenskej komisie pre obhajobu dizertačných prác DrSc. z pravdepodobnosti a matematickej štatistiky.
1999 – 2001	Vedúci Matematickej sekcie FMFI UK (ekvivalent prodekana pre matematiku).
2004 – 2008	člen Učenej spoločnosti Slovenska
od 2008	emeritný člen Učenej spoločnosti Slovenska

Členstvo v redakčných radách časopisov

1976 – 2000	Applications of Mathematics,
1987 – 1995	Statistics,
1988 – 1991	Mathematica Slovaca,
2000 – 2007	Metrika.

Zahraničné pobyty:

1966 – 1969	Dubna, Rusko (3 roky), Spojený inštitút pre jadrové výskumy, vedecký pracovník.
1975 – 1976	Paríž, Francúzsko (5 mesiace), Université Paris V, doplnkové štúdium pravdepodobnosti u prof. J. Neveua.
1990, 1992	Paríž SUPPELEC a CNRS, Giff sur Ivette, spolupráca s Lucom Pronzatom,
1995	Viedeň, Rakúsko (jeden semester) hosťujúci profesor na univerzite Wirtschaftuniversität.

- 1998 – 1999 Augsburg, Nemecko (jeden semester) hosťujúci profesor na Universität Augsburg.
- 2000 Viedeň, Rakúsko (jeden semester) hosťujúci profesor na Technische Universität Wien.

Pozvané prednášky:

- 1977 Lueven (Belgicko) na konferencii European Meetings of Statisticians,
- 1983 Glasgow University, Spojené kráľovstvo, Imperial College of Sciences and Technology,
- 1986 Tenth Prague Conference on Information Theory, Statistical Decision Functions and Random Processes, Praha jún 1986.
- 1987 Thessaloniki (Grécko) na konferencii European Meetings of Statisticians,

Medzinárodná spolupráca

Francúzsko: SUPPELEC a CNRS, Giff sur Ivette, 1990, 1992 (2-krát mesačne, spoločný výskum).

Université J. Fourier a IMAG, Grenoble, (2-krát mesačne), 1994 a 1995. Institute of Statistics (INRA), Versailles, (8-krát 2 týždne) 1996 – 2003 (prednášky a spoločný výskum).

CNRS v Sophia Antipolis a Université Nice, (8-krát mesačne) 2003 – 2011 (spoločný výskum a kniha).

Nemecko: Freie Universität Berlin. 1993 – 1995, (3-krát 2 týždne, spoločný výskum),

Humboldt Universität Berlín, niekoľko seminárnych prednášok 1980 – 1993.

Spojené kráľovstvo: City University London, 1991, spoločný výskum s prof. H. P. Wynn.

Významné ocenenie na medzinárodnej a národnej úrovni:

- 2014 Zlatá medaila Slovenskej akadémie vied.
- 2013 Zlatá medaila Univerzity Komenského.
- 2003 Zlatá medaila Fakulty matematiky a fyziky UK.
- 1998 Zlatá medaila J. Hronca SAV.
- 1978 Strieborná medaila J. Hronca SAV.
- 2014 Cena za vedu a techniku udelené ministrom školstva Slovenskej republiky,

- 2004 Cena Wirtschaftsuniversität Wien za najlepší článok (s W. Müllerom),
- 1994 Cena Slovenského literárneho fondu za knihu *Nelineárne štatistické modely*.
- 1982 Cena SAV za popularizáciu vedy (s J. Bosákom a L. Kubáčkom).
- 2007 Bronzová pamätná medaila pri príležitosti 15. výročia založenia Podnikovohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Košiciach,
- 2008 Pamätná medaila Fakulty matematiky a fyziky Karlovej univerzity v Prahe,
- 2009 Pamätná medaila ku 90-tému výročiu založenia Univerzity Komenského,
- 2019 Pamätná medaila ku 100-tému výročiu založenia Univerzity Komenského.

Medzinárodné monografie:

- Pázman, A.: *Foundations of Optimum Experimental Design*. Reidel Publ. Comp., Dordrecht (Netherlands) 1986. Spoluedícia s VEDA SAV, Bratislava. Prvá slovenská edícia, 1980, VEDA.
- Pázman, A.: *Nonlinear Statistical Models*. Kluwer Acad. Publ. Dordrecht, Boston 1993.
- Pronzato, L., Pázman, A.: *Design of Experiments in Nonlinear Models*. Springer, New York, 2013.
- 5 ďalších slovenských učebníc pre študentov alebo kníh pre ľudí pracujúcich v aplikáciách (vydáva VEDA, vydavateľstvo UK, ALFA).

Journal articles:

Earliest Indexed Publication	1965
Total Publications	83
Total Related Publications	6
Total Reviews	70
Total Citations	193 in 129 publications
Unique Citing Authors	189 ¹

Cited by²

---

¹ Prevzaté z mathscinet (<https://mathscinet.ams.org/mathscinet/MRAuthorID/137260>) ku 19. 6. 2025.

² Prevzaté z GoogleScholar (https://scholar.google.com/citations?user=Si1sh_EAAAAJ&hl=en) ku 11.11.2025

	All	Since 2020
Citations	2 350	405
h-index	21	8
i10-index	39	5

Doktorandi (výchovný ašpiranti a doktorandi):

Anatolij Dvurečenskij, *Vyšetrovanie vlastností zovšeobecnených stavov na logike*, 1977, MÚ SAV, Teória pravdepodobnosti a stochastické procesy.

Peter Čerňanský, *Algebraická teória veličín Josephsonovho spoja*, 1980, ÚM SAV, Štatistická mechanika, štruktúra hmoty.

Jaroslava Mikulecká, *Hybridný optimálny návrh experimentov*, 1981, MÚ SAV, Štatistika.

Emil Horváth, *O optimálnom experimentálnom návrhu pre odhady ridge regrese*, 1987, MÚ SAV, Štatistika.

Helena Koutková, *Odhady v modeli singularní nelineární regrese*, 1988, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť.

Radoslav Harman, *Minimálna účinnosť experimentálnych plánov (design) v rámci triedy ortogonálne invariantných kritérií*, 2004, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť.

Milan Stehlík, *I-divergencia a exaktné testy v Gamma Family*, 2003, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť.

Lenka Filová, *E_k -optimálne a maxminové efektívne návrhy experimentov*, 2010, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť. Pomocný školiteľ: Radoslav Harman

Klára Hornišová, *Lineárne a polynomiálne aproximácie nelineárnych modelov pomocou rozdelenia parametrov Aprior*, 2005, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť.

Vladimír Lacko, *Návrh experimentov v stochastickej dynamike*, 2014, UK, Matematická štatistika a pravdepodobnosť. (prof Andrej Pazman bol ako pomocný školiteľ).

Katarína Burclová – Sternmullerová, *Optimálny návrh v nelineárnych modeloch*, 2019, UK, Aplikovaná matematika.